

Maarten 't Hart

auteur	
auteurnaam	Maarten 't Hart
geboortedatum	25-11-1944
geboorteplaats	Maassluis
wikipedia (NL)	nl.wikipedia.org/...

Maarten 't Hart is een Nederlandse gedragsbioloog en schrijver.

Leven en werk

't Hart werd geboren als oudste zoon van een gereformeerde grafmaker. Hij bezocht het Groen van Prinstererlyceum in Vlaarding en studeerde biologie aan de Rijksuniversiteit Leiden, waar hij in 1978 promoveerde op het proefschrift *A study of a short term behaviour cycle: Creeping through in the three-spined stickleback*¹⁾. Hij werkte daarna als etholoog. Tot zijn populair-wetenschappelijke publicaties behoren *Ratten* (1973) en *De stekelbaars* (1978).

In zijn studententijd brak 't Hart met het christelijke geloof. Hij heeft in zijn werk het geloof herhaaldelijk sterk polemisch behandeld en zet zich met name af tegen het monotheïsme. Vooral zijn twee bundelingen 'alternatieve Bijbelstudies' *Wie God verlaat heeft niets te vrezen* en *De bril van God* zijn hier voorbeelden van. Ook in zijn romans en verhalen is vaak een zowel nostalgische als afwijzende houding te bemerken met betrekking tot zijn gereformeerde jeugd. Tegenover de Rooms-Katholieke Kerk neemt hij een onverzoenlijk standpunt in.

Als schrijver debuteerde hij in 1971 onder het pseudoniem Martin Hart met *Stenen voor een ransuil*, bij De Arbeiderspers, de uitgeverij die hij trouw bleef. In 1977 verscheen de verhalenbundel *Mammoet op zondag*, waarin het titelverhaal gaat over het voorbijkomen van een mammoetdroogdok over de Nieuwe Waterweg. Bij het uitlopen van vele inwoners van Maassluis (woonplaats van de auteur) om dit spektakel te aanschouwen rijst de vraag of zij met hun nieuwsgierigheid nog wel de zondagsrust heiligen. Met name dit verhaal weerspiegelt in een notendop de persoonlijke worsteling van Maarten 't Hart met zijn orthodox-christelijke achtergrond, die reeds in zijn kinderjaren begon en waarvan hij zich als wetenschapper definitief zou losmaken. Zijn doorbraak als schrijver kwam in 1978 met *Een vlucht regenwulpen*, een roman die vaak werd herdrukt. Veel van 't Harts werken bevatten autobiografische elementen en verwijzen naar zijn jeugd in christelijk Maassluis (in het bijzonder de gereformeerde zuil), zijn ervaringen als bioloog en zijn voorliefde voor klassieke muziek, literatuur en zijn onafhankelijke geest.

't Hart heeft zich regelmatig bediend van een polemische stijl, onder meer tegen de feministische beweging (bijvoorbeeld in *De vrouw bestaat niet*) en literatuurrecensenten (zoals in *De som van misverstanden*). Hij kan hierin buitengewoon fel betogen. Hij verkent graag de grenzen tussen literaire overdrijving en persoonlijke aanval. Een van de doelwitten van zijn publieke aanvallen was jarenlang de man die hem ooit had laten zakken voor zijn rijexamen.

Zijn boek *De vrouw bestaat niet* leverde 't Hart aanvallen uit feministische kringen op. De politica Els Borst las het boek juist met instemming. Zij liet hem dit weten in een brief van 24 augustus 1982. Zij was het "hartgrondig eens" met de argumenten uit hoofdstuk 14, 'Het paradijs en de hel', waarin 't Hart schreef vrouwen te benijden, omdat voor hen geen anderhalf jaar militaire dienstplicht gold en

omdat zij meer vrijheid dan mannen hadden waar het werken betrof. Hij had in zijn jeugd vaak gezien dat werken niet bevrijdend, maar afmattend en geestdodend was. Borst schreef hem: “ook mijn moeder had een aantrekkelijker leven dan mijn vader”.

In 1991 baarde 't Hart veel opzien door op het Boekenbal uit de kast te komen als travestiet. In de jaren 1990 trad hij af en toe publiekelijk in vrouwenkleding op als “Maartje”, maar omstreeks 2000 is hij daarmee gestopt. Over zijn voorkeur voor vrouwenkleding schreef Mensje van Keulen het boek *Geheime dame* (1992).

In 2004 stelde hij zich beschikbaar als lijstduwer van de Partij voor de Dieren voor de Europese verkiezingen, maar toen de Kiesraad eiste dat personen op de kieslijst over een geldig paspoort beschikken, zei 't Hart dat hij om principiële redenen weigerde dat aan te vragen. Ook bij de Tweede Kamerverkiezingen 2006 was hij lijstduwer van de Partij voor de Dieren, maar nam daarvan al snel openlijk afstand omdat de fractievoorzitter Marianne Thieme en het Eerste Kamerlid Niko Koffeman belijdend lidmaat waren van de zevendedagsadventisten. Kort daarop slikte hij zijn kritiek op Thieme echter in.

Maarten 't Hart is een zeer hartstochtelijk liefhebber en kenner van klassieke muziek. Hij heeft er vele essays over geschreven en schreef jarenlang cd-recensies in het muziektijdschrift *Luister*. Over hem is vaak de anekdote verteld dat hij telefoonnummers onthoudt aan de hand van de nummering van de Bach-cantates. Zijn grootste bewondering geldt componisten als Johann Sebastian Bach, Wolfgang Amadeus Mozart, Franz Schubert en Anton Bruckner en hij heeft vaak getuigd van zijn liefde voor de muziek van Sergej Prokofjev, Carl Nielsen en Richard Strauss. Ook heeft hij meermalen een lans gebroken voor Max Reger, Franz Schmidt en Nikolaj Medtner. Daarentegen heeft hij weinig op met Gustav Mahler en Dmitri Sjostakovitsj, wier muziek hij “te depressief” vindt. Ook Igor Stravinsky heeft niet zijn voorkeur. Jazz, blues, reggae, countrymuziek, popmuziek en musical, beschouwt hij als “gedegenereerde rommel”. In het hoofdstuk *De Daverdreun* van zijn boek *Mozart en de Anderen* somt hij een aantal bezwaren op die hij tegen popmuziek heeft.

Onderscheidingen en literaire prijzen

- Voor *Het vrome volk* kreeg Maarten 't Hart in 1975 de Multatuliprijs.
- *Het woeden der gehele wereld* werd in 1994 bekroond met de Gouden Strop.
- In 2003 werd 't Hart benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.
- Hij is ereburger van Maassluis.
- Op 29 november 2014 kreeg hij een Diamanten Boek, omdat er vanaf de eerste druk meer dan een miljoen exemplaren van zijn roman *Een vlucht regenwulpen* waren verkocht. De onderscheiding werd uitgereikt door het CPNB op het slotfeest van Nederland Leest.
- In 2017 ontving Maarten 't Hart de J.M.A. Biesheuvelprijs voor de beste korteverhalenbundel met *‘De moeder van Ikabod’*. Maar hij heeft deze prijs niet opgehaald.
- In 2018 werd aan hem de Ina Dammanprijs toegekend.
- In december 2024 werd bekendgemaakt dat de P.C. Hooft-prijs voor verhalend proza aan 't Hart werd toegekend. De uitreiking vond plaats op 23 mei 2025 in besloten kring bij de schrijver thuis.

Persoonlijk

Maarten 't Hart is gehuwd met Hanneke van den Muyzenberg. Hij woont in Warmond. Hij is de broer

van schrijfster Lenie 't Hart (niet te verwarren met de dierenactiviste Lenie 't Hart) en verre familie van cabaretier en zanger Wim Sonneveld. In januari 2021 kreeg 't Hart een herseninfarct. Later dat jaar onderging hij hartchirurgie. Naar eigen zeggen herstelde hij redelijk goed.

Bibliografie

- 1971 - [Stenen voor een ransuil](#), roman, pseudoniem Martin Hart
- 1973 - Ratten - studie over de biologie van de rat. Ook als Martin Hart.
- 1973 - Ik had een wapenbroeder, roman
- 1974 - [Het vrome volk](#), verhalen
- 1976 - De kritische afstand, essays
- 1976 - Natuurlijke historie, essays, met Midas Dekkers
- 1976 - Avondwandeling, verhaal
- 1977 - Mammoet op zondag, verhalen
- 1977 - [Laatste zomernacht](#), novelle
- 1978 - De som van misverstanden, essays
- 1978 - [Een vlucht regenwulpen](#), roman - verfilmd
- 1978 - De dorstige minnaar, verhalen
- 1978 - De stekelbaars, wetenschappelijke studie
- 1978 - A study of a short term behaviour cycle, proefschrift
- 1979 - Ongewenste zeereis, essays en verhalen
- 1979 - De aansprekers, roman
- 1980 - De droomkoningin, roman
- 1981 - De zaterdagvliegers, verhalen
- 1982 - [De vrouw bestaat niet](#), essays
- 1982 - De versnijdenis, twee verhalen
- 1982 - Alle verhalen
- 1983 - [De kroongetuige](#), roman
- 1983 - Het eeuwige moment, essays
- 1983 - Potentie
- 1984 - De ortolaan, novelle, boekenweekgeschenk
- 1984 - Het roer kan nog zesmaal om, autobiografie
- 1985 - De huismeester, verhalen
- 1985 - Ons leven, biografie
- 1986 - De jacobsladder, roman
- 1986 - De nagapers, speciale uitgave (miniboekje) voor Nederlandse lezerskring Boek en Plaat b.v.
- 1987 - De draagmoeder, verhaal
- 1987 - Het uur tussen hond en wolf, roman
- 1988 - [De steile helling](#), roman
- 1989 - De unster, verhalen
- 1990 - [Een dasspeld uit Toela](#), essays
- 1991 - Onder de korenmaat, roman
- 1991 - 75 jaar De vrijwillige brandweer (oplage 2500 ex.)
- 1992 - Een havik onder Delft, essays
- 1992 - Verzamelde verhalen
- 1993 - [Het woeden der gehele wereld](#), roman - verfilmd
- 1994 - Du holde Kunst, over muziek, essays, onder andere over de cantates van J.S. Bach
- 1996 - Het gebergte. De tweeënvijftig romans van S. Vestdijk, essays (met Hugo Brandt

Corstius)

- 1996 - De nakomer, roman
- 1997 - Wie God verlaat heeft niets te vrezen. De Schrift betwist, essays
- 1998 - [De vlieger](#), roman
- 1999 - Mijn vaderstad: een literaire wandeling door het Maassluis van Maarten 't Hart
- 1999 - De gevaren van joggen: dwarse boutades, columns
- 2000 - Een deerne in lokkend postuur: persoonlijke kroniek 1999, autobiografie
- 2000 - Johann Sebastian Bach, essays over de componist[13]
- 2000 - [De stiefdochters van Stooft](#)
- 2000 - Kramsvogels, verhaal (oplage 1000 ex.)
- 2002 - De daverdreun, polemieek over popmuziek
- 2002 - De bril van God. De Schrift betwist II, essays
- 2002 - [De zonnewijzer](#), roman
- 2002 - Nieuwe fiets, tekst naar aanleiding van verschijning De zonnewijzer (oplage 250 ex.)
- 2002 - Het meisje met de zwarte nagels, speciale uitgave ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum als lid van de Openbare Bibliotheek te Leiden
- 2003 - De scheltopusik, novelle, verschenen voor warenhuis de Bijenkorf
- 2003 - De man met het glas - over F.B. Hotz
- 2003 - De dichter van de kaarsen, essay over Kaváfis (oplage 500 ex.)
- 2003 - De Schrift betwist Deel I Wie God verlaat heeft niets te vrezen (1997), Deel II De bril van God (2002)
- 2004 - Lotte Weeda, roman
- 2004 - Signeren, verhaal (oplage 500 ex.)
- 2004 - De groene overmacht - tuinieren op zware zeelei, ISBN 90-295-6223-4
- 2006 - Mozart en de anderen, essays over muziek
- 2006 - Het psalmenoproer, historische roman
- 2007 - Maassluis, twee verhalen (Het paard en Het brandende braambos), Uitgeverij B for Books, Naarden, ISBN 978 90 8516 091 5
- 2007 - De vroege verhalen, verhalen
- 2007 - Het dovemansorendieet - Over zin en onzin van gewichtsverlies
- 2009 - [Verlovingstijd](#), roman
- 2011 - Dienstreizen van een thuisblijver, autobiografie, ISBN 978 90 295 7358 0
- 2011 - De ontvoering, ISBN 978-90-817804-0-7
- 2012 - De groene overmacht
- 2013 - De dorstige minnaar, verhaal (oplage 50 ex.)
- 2015 - Magdalena, ISBN 978-90-295-3854-1
- 2016 - [De moeder van Ikabod & andere verhalen](#), verhalen, ISBN 978-90-295-0565-9
- 2017 - De wereld van Maarten 't Hart - de beste stukken over natuur, literatuur, religie en muziek', essays, ISBN 978-90-295-1465-1
- 2019 - De nachtstemmer, roman, ISBN 978-90-295-4037-7
- 2021 - De toetssteen. Brieven over Vestdijk, met Kees 't Hart

Boeken van 't Hart zijn vertaald in onder meer het Duits, het Engels, het Pools, het Servisch en het Zweeds.

Boekverfilmingen en televisie

- In 1977 vertoonde het televisieprogramma NOS Beeldspraak de korte documentaire Maarten 't Hart en de ingesleten gewoonte (24') van Erik van Zuylen over 't Harts onderzoek naar het

gedrag van mens en dier aan de hand van zijn eigen gedrag en gewoonten. De uitgebreidere Engelstalige versie (1:42') verscheen onder de titel *Stuck on Habits*.

- In 1981 kwam de film *Een vlucht regenwulpen* van regisseur Ate de Jong uit, met in de hoofdrol Jeroen Krabbé.
- In 2006 kwam de film *Het woeden der gehele wereld* van regisseur Guido Pieters uit.
- In 2014 verscheen Maarten 't Hart in de televisieserie *Maartens moestuin* van de VPRO

Literatuur

- Elsbeth Etty, *Minnebrieven aan Maarten. Over Maarten 't Hart en zijn oeuvre*, 2019, ISBN 9789029540421

Referenties

Dissertatie Maarten 't Hart

Geciteerd bij Nele Beyens, Els Borst. *Medicus in de politiek*. Amsterdam: Wereldbibliotheek, 2021, 75-76.

't Hart: Thieme hoeft toch niet op te stappen op Reformatorisch Dagblad, 17 april 2007, geraadpleegd 10 mei 2017

Schrijversinfo.nl. Gearchiveerd op 29 mei 2023.

<https://www.nrc.nl/nieuws/2017/02/19/biesheuvelprijs-voor-maarten-t-hart-a1546679>. Gearchiveerd op 21 juni 2021.

AD, 19 augustus 2017. Gearchiveerd op 15 januari 2019.

Maarten 't Hart wint Ina Dammanprijs. 't Hart toont in zijn vele essays en artikelen over een grondige kennis te beschikken van Vestdijks oeuvre, en daarnaast geeft hij daar uiting aan in talloze publieke optredens in de media, tot op heden! Hij doet dat in een mix van stellingen gedrenkt in ironie op een geheel eigen en onvestdijkiaanse wijze. www.Tzum.info. Gearchiveerd op 23 april 2023.

'Meesterverteller' Maarten 't Hart (80) krijgt de P.C. Hooft-prijs voor zijn literaire werk, NRC, 10 december 2024.

Maarten 't Hart neemt P.C. Hooft-prijs 2025 in ontvangst, Literatuurmuseum, 23 mei 2025.

Maarten 't Hart: 'Ik ben miljonair!' Quote, 8 juli 2010

Maarten 't Hart en Wim Sonneveld zijn verre verwanten, website ratiovincit.nl. Gearchiveerd op 24 april 2023.

Maarten 't Hart begin dit jaar getroffen door herseninfarct, Algemeen Dagblad, 28 augustus 2021. Gearchiveerd op 24 april 2023.

Herzien bij de vierde druk in 2018, ISBN 978-90-295-2418-6

Bibliografische informatie

Externe links

Media op Wikimedia-Commons

Classificatie op Wikispecies

Citaten op Wikiquote

[Biografieën, werken en teksten bij de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren \(dbnl\)\]](#)

[Een onderzoek naar de representatie van het calvinisme in enkele werken van Maarten 't Hart \(doc\) -](#)

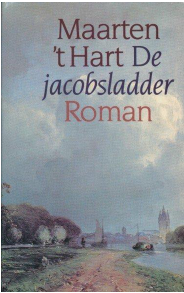
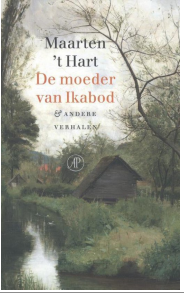
Albert van Zanten

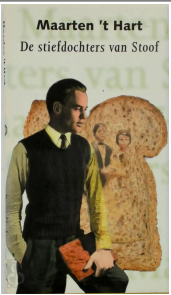
<https://maartenthart.nl/>|Nationaal Documentatiecentrum Maarten 't Hart

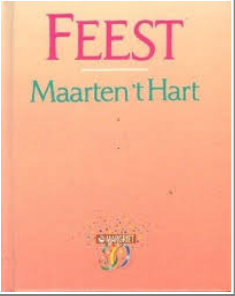
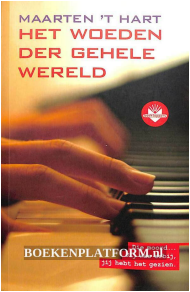
Bronnen

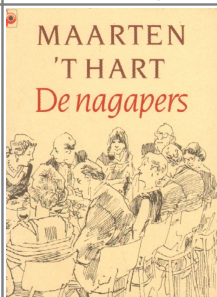
https://nl.wikipedia.org/wiki/Maarten_%27t_Hart

Collectie

Page	item_type	versie	Druk	Jaar	plaatsing	Cover Image
de_jacobs ladder	boek			1986	huiskamer	
de_moeder_van_ikabod_en_andere_verhalen	boek		1	2016	bibliotheek	
de_nakomer	boek		9	2008	huiskamer	
de Steile helling	boek		7	1988	huiskamer	

Page	item_type	versie	Druk	Jaar	plaatsing	Cover Image
de_stiefdochters_van_stoof	boek		1	2000	huiskamer	
de_vlieger	boek			1998	huiskamer	
de_vrouw_bestaat_niet	boek			1982	huiskamer	
de_zonnewijzer	boek			2002	huiskamer	
een_dasspeld_uit_toela	boek		1	1990	huiskamer	
Een vlucht regenwulpen	boek	Grote ABC ; nr. 315		1978	huiskamer	

Page	item_type	versie	Druk	Jaar	plaatsing	Cover Image
feest	boek		1	1988	huiskamer	
het_vrome_volk	boek			1974	huiskamer	
het_woeden_der_gehele_wereld	boek			2007	huiskamer	
ik_had_een_wapenbroeder	boek		5	1980	huiskamer	
kroongetuige_de	boek			1983	huiskamer	
laatste_zomernacht	boek	109	11	1977	bibliotheek	

Page	item_type	versie	Druk	Jaar	plaatsing	Cover Image
de Nagapers	boek		1	1986	huiskamer	
ouderlingenbezoek	boek			2017	bibliotheek	
stenen_voor_een_ransuil	boek			1978	huiskamer	
verlovingstijd	boek			2009	bibliotheek	

CSV Export

¹⁾Dissertatie Maarten 't Hart

From:
<https://wiki.kanaalweg.sasteren.nl/> - **Sasteren-Wiki**

Permanent link:
https://wiki.kanaalweg.sasteren.nl/sasteren/auteurs/maarten_t_hart?rev=1756306138

Last update: **2025/08/27 14:48**

